

Lietteiden kuljetusjärjestelmäpäätös alueellisen jätehuoltojaoston toimialueella

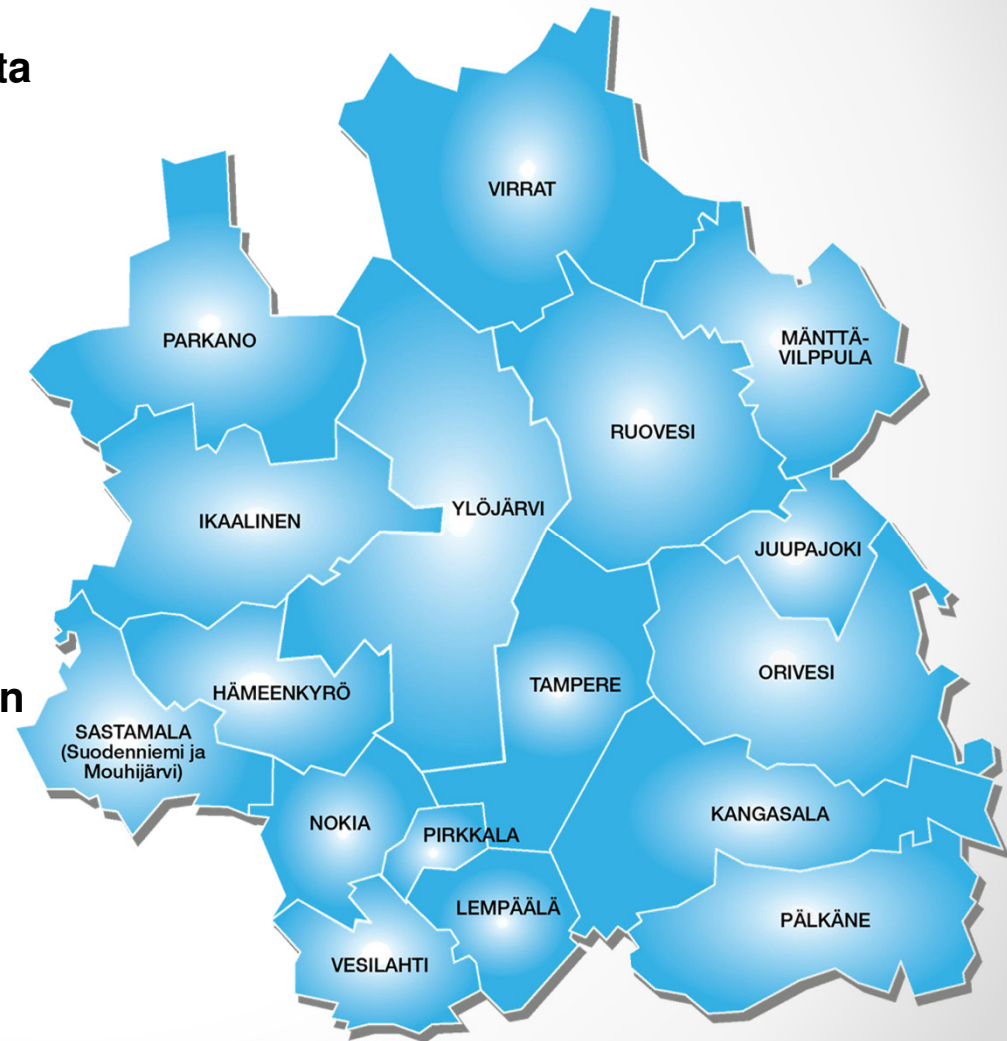
Anu Toppila

Tampereen seudun alueellinen jätehuoltojaosto

6.9.2013

Tampereen seudun alueellinen jätehuoltojaosto

- **17 Pirkanmaan kunnan yhteislautakunta**
 - Vakituksia asukkaita 420 000
 - Vapaa-ajan asuntoja 38 000
 - Erot jäsenkuntien välillä suuria.
 - Sastamala
- **Sako- ja umpikaivolietettä lukuun ottamatta kaikissa kunnissa kunnan järjestämä jätteenkuljetus.**
- **Juupajoella sako- ja umpikaivolietteen kuljetuksissa siirryttiin 1.8.2012 kunnan järjestämään lietteenkuljetukseen.**
 - Muissa kunnissa käytössä vielä sopimusperusteinen järjestelmä.

Kuljetusjärjestelmäpäätöksen lähtökohta

- **Luvassa olisi hankala päätös, josta kunnat hyvin eri mieltä:**
 - Lietekuljetusten siirtämisestä osaksi kunnan järjestämää jätteenkuljetusta oli keskusteltu miltei 10 vuoden ajan.
 - v. 2010 Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä saavutti hyvin hataran konsensuksen siitä, että lietteen kuljetukset tulisi hoitaa kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena.
 - Asiaa ei kuitenkaan viety eteenpäin uuden jätelain voimaantulon johdosta. Lisäksi päätettiin jättää asia uuden jätehuoltoviranomaisen päätettäväksi.
- **Vaikka asia oli ollut esillä noin 10 vuoden ajan, kunnilla oli silti vähän tietoa nykyisestä lietteenkuljetusjärjestelmästä tai sen toimivuudesta.**
 - Lietekuljetuksia ei oltu mielletty osaksi jätehuoltoa.

Lausunnot kuljetusjärjestelmäpäätöksestä

- **Erilaiset näkemykset näkyivät kuntien ja ys-viranomaisten lausunnoissa, jotka olivat hyvin vaihtelevia:**
 - 11 lausunnossa suhtauduttiin myönteisesti kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen.
 - 14 kannatettiin kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta.
 - Asian hankaluutta kuvasi myös se, että monessa kunnassa esittelijä oli eri mieltä asiasta kuin päättäjät.
- Aikataulullisista syistä lausunnot jouduttiin pyytämään kunnilta ennen kuin asiaan liittyvät selvitykset olivat valmistuneet.
- Päättäjät niin kunnissa kuin jätehuoltojaostossa joutuivat vahvan lobbauksen kohteeksi.

Kuljetusjärjestelmäpäätöksen valmistelu

▪ Tehtiin laajat selvitykset päätöksenteon tueksi:

- Pöyry Finland Oy:n selvitys sopimusperusteisen lietteenkuljetusjärjestelmän toimivuudesta.
 - Haastateltiin 50 % lietteenkuljetusyrittäjistä, kuntien viranhaltijat, jätevedenpuhdistamojen henkilökunta, ELY-keskus, Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys...
- Esittelijä teki kuntakohtaisesti yksityiskohtaisen arvion jätelain edellytysten täyttymisestä ja vertailun kuljetusjärjestelmävaihtoehdoista.
- Päätösmateriaalia kaiken kaikkiaan 256 sivua.

→ **Tehdyistä selvityksistä kävi ilmi, etteivät jätelain 37.1 § :n edellytykset täyty nykyisessä kuljetusjärjestelmässä.**

→ **Nykyinen järjestelmä ei toimi jätelain edellyttämällä tavalla.**

Jaoston kuljetusjärjestelmäpäätös

- **Jaosto päätti sako- ja umpikaivolietteen kuljetusjärjestelmästä 24.4.2013 (§ 18).**
 - Päätösmateriaali nähtävissä: <http://ktweb.tampere.fi/ktweb/>

- **Päätösehdotus:**

Jätehuoltojaosto päättää määrätä kiinteistön haltijan järjestämän sako- ja umpikaivolietteen jätteenkuljetuksen päättymään 31.12.2016.

Sako- ja umpikaivolietteen kiinteistöittäinen kuljetus toteutetaan 1.1.2017 alkaen kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena.

Päätös on yksittäisen kunnan hakemuksesta mahdollista ottaa uudelleen käsiteltäväksi jätehuoltojaostossa. Kunnan on tehtävä hakemus alueelliselle jätehuoltojaostolle 1.1.2015 mennessä. Hakemuksessaan kunnan on jätelain 37.1 § :n mukaisesti perustellusti osoitettava, että kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus kunnan alueella täyttää jätelain (646/2011) vaatimukset.

Jaoston kuljetusjärjestelmäpäätös

- **Vastaehdotus:**

”Ne kunnat jotka ovat ilmoittaneet haluavansa jatkaa sopimusperusteista järjestelmää voivat sitä edelleen jatkaa ja että kunnat velvoitetaan hoitamaan asiat kuntoon.”

- **Päätösehdotus hyväksyttiin äänin 7-5.**

Miksi tähän ratkaisuun päädyttiin?

- **Aiheesta tehdyt selvitykset osoittivat, ettei jätelain 37.1 § :n edellytykset täyty nykyisessä kuljetusjärjestelmässä.**

- Palvelujen kattavuus ja luotettavuus:

Palvelua on pääsääntöisesti kattavasti saatavilla ja kuljetusyrittäjät pyrkivät palvelemaan asiakkaitaan hyvin. Jh-viranomaiselle tullut kuitenkin myös ilmoituksia kuntalaisilta, ettei palvelua saa kuljetusyrittäjän ja asiakkaan keskinäisistä erimielisyyksistä johtuen. Myös maksuvaikeuksissa olevat asiakkaat jäävät palvelun ulkopuolelle. Jätehuoltorekisterin ulkopuolisia toimijoita on myös paljon: kunnasta riippuen muutamasta miltei kymmeneen...

- Palvelujen kohtuulliset ja syrjimättömät ehdot:

Toimialueella merkittäviä hintaeroja niin kuntien välillä kuin yksittäisen kunnan sisällä. Sama kuljetusyrittäjä peri naapurikiinteistöiltä maksuja, jotka vaihtelivat 20-200 €:n välillä. Kuljetuksen osuus saattoi olla jopa kaksinkertainen. Rekisteröimättömät toimijat tyhjensivät kaivoja n. 20-40 eurolla. Osa peri tasataksoja huolimatta siitä, kuinka paljon lietettä tyhjennettiin, sako- ja umpikaivolietetteitä ei eroteltu laskutuksissa, vaikka käsittelykustannukset ovat erilaiset. Asiakkailla ollut myös vaikeuksia laskutuksessa (laskutus tapahtuu vasta 1/2-1 vuoden kuluttua kaivon tyhjennyksestä, kuljetuksen ja vastaanoton osuuksia ei eroteltu...)

Miksi tähän ratkaisuun päädyttiin?

- Ympäristövaikutukset:

Arviolta 68-75 % vuosittain syntyvästä lietteestä päätyy muualle kuin virallisiin vastaanottopisteisiin (sekä Pöyry että KVVY ovat päätyneet samansuuruisiin arvioihin). Puhdistamoilla vastaanotetut lietemäärät eivät korreloi viemäriverkoston ulkopuolella asuvien lukumäärän kanssa. Kuljetusyrittäjät kertoivat, että kaivojen tyhjennyskerrat vähentyneet, kaivoja tyhjennetty omatoimisesti maastoon oppopumppujen avulla, toimialueella tapauksia lietteiden systemaattisesta tyhjentämisestä sorakuoppaan tai metsään, kuljetussuoritteiden optimointi nykyisellään hankalaa...

- Jätehuollon yleisen toimivuuden edistäminen ja alueellisen kehittämisen tukeminen:

Jätehuollon kehittäminen haastavampaa kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa, koska palvelun tarjoajat ovat hajallaan, eikä yhtenäistä tahoja kehittämiseen ole. Kilpailutuksen kautta ei voida asettaa laatuvaatimuksia kuljetuspalveluille, jätehuollon alueellista kehittämistä voidaan tehdä koordinoitusti vain jätehuoltomääräysten avulla, laajamittaisempaa kalkkistabilointia ei harjoiteta raskaiden lupaprosessien vuoksi...

Miksi tähän ratkaisuun päädyttiin?

- Kotitalouksien asema:

Kotitaloudet eivät olleet yhdenvertaisessa asemassa mm. hinnoittelun vuoksi, ei realistisia mahdollisuuksia kilpailutukseen hankintapotentiaalin vähyyden vuoksi, nykyinen järjestelmä suosii lietevolyymitaan suurempia tai sijainniltaan keskeisempiä asiakkaita, liittyminen järjestettyyn lietteenkuljetukseen oli puutteellista eikä tyhjennysvälejä ei noudatettu...

- Yritysten asema:

Kuljetusjärjestelmämuutoksella on sekä positiivisia että negatiivisia vaikutuksia. Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus vahvistaa olemassa olevien yrittäjien asemaa. Kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen pelätään suosivan suurempia yrityksiä. Tästä ei kuitenkaan ole viitteitä esim. PJH:n alueella, jossa 80 % kuljetusurakoista hoidetaan paikallisten pienyrittäjien toimesta ja alueelle on tullut uusia yrittäjiä kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen aikana. Kuljetusyrittäjät tällä hetkellä eriarvoisessa asemassa velvoitteensa hoitamatta jättäneiden kuljetusyrittäjien kanssa, osa kuljetusyrittäjistä ei uskalla puuttua kaivojen tyhjennysten tai kunnossapidon laiminlyönteihin...

Miksi tähän ratkaisuun päädyttiin?

- Viranomaisten toiminta:

Jätehuollon toimivuuden seuranta ja suunnittelu sekä jätehuoltomääräysten noudattamisen seuranta hankalampaa, jätteenkuljetusrekisterin ylläpito haastavaa, kun osa kuljetusyrittäjistä ei toimita kuljetustietojaan ilman pakkokeinoja ja osa tiedoista on erittäin puutteellisia, tehokkaan valvonnan järjestäminen vaatii ysviranomaiselta huomattavasti enemmän resursseja, ei mahdollisuuksia etukäteisvalvontaan ja ainoastaan räikeimmät laiminlyönnit tulevat valvontaviranomaisen tietoon...

Miksi tähän ratkaisuun päädyttiin?

- **Jaosto ei voinut valita kiinteistön haltijan järjestämää kuljetusjärjestelmää, koska päätös olisi ollut jätelain vastainen.**
 - Päätöksenteossa jäsenkuntien erilaiset mielipiteet haluttiin kuitenkin ottaa huomioon lainsäädännön mahdollistamissa rajoissa.

- **Päätökseen haluttiin jättää yksittäiselle kunnalle mahdollisuus hakea kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle jatkoa, mikäli havaitut ongelmat on korjattu ja jätelain 37.1 § :n edellytykset täyttyvät.**

- **Haluttiin varmistaa yhteistyön toimivuus jäsenkuntien ja jaoston välillä myös jatkossa.**

**Alueellinen jätehuoltojaosto
Frenckellinaukio 2 B
33100 Tampere**

jatehuoltojaosto@tampere.fi
www.tampere.fi/jatehuoltojaosto

